

แบบรายงานการตรวจราชการระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

คณะที่ 2 การพัฒนาระบบบริการ (Service Plan)

ยาเสพติด บุหรี่ สุรา

รอบที่ 2 ตรวจราชการวันที่ 27 – 29 มิถุนายน 2561

KPI: ร้อยละ 90 ของผู้ป่วยยาเสพติดที่หยุดเสพต่อเนื่อง 3 เดือน หลังจำหน่ายจากการบำบัดรักษา
(3 month remission rate)

1. สถานการณ์/สภาพปัญหา

สถานการณ์ยาเสพติด จังหวัดแพร่เป็นพื้นที่สำคัญในการจับกุมยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า เนื่องจากเป็นพื้นที่ในการลักลอบและลำเลียงผ่านไปยังภาคต่างๆ ของประเทศ อีกทั้งปัญหาการเพิ่มจำนวนของผู้ค้ารายย่อยซึ่งส่วนหนึ่งพัฒนาจากการเป็นผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งจากการจับกุมผู้ค้ารายย่อยคดียาเสพติดของจังหวัดแพร่ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น สถานการณ์ด้านผู้เสพ / ผู้ติดยาเสพติดของจังหวัดแพร่พบว่ายังมีการใช้ยาเสพติดทั้งราย และนอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้สารทดแทนยาเสพติด เช่น บุหรี่ สุรา และสารระเหยเพิ่มขึ้น

สถานการณ์ด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ / ผู้ติดยาเสพติด ในจังหวัดแพร่ ระหว่างเดือนตุลาคม 2560 ถึง พฤษภาคม 2561 มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดจำนวนรวม 1,544 คน โดยส่วนใหญ่เป็นระบบบังคับบำบัด จำนวน 716 คน (ร้อยละ 45.2) พื้นที่อำเภอเมืองมีผู้เข้ารับการบำบัดมากที่สุด 438 คน (ร้อยละ 28.4) รองลงมาเป็นอำเภอสูงเม่น และอำเภอร้องกวาง ผู้เข้ารับการบำบัดร้อยละ 88.05 เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอาชีพผู้ใช้แรงงาน (ร้อยละ 41.8) ในกลุ่มอายุ พบว่าอายุ 18- 24 ปี เข้ารับการบำบัดมากที่สุด (ร้อยละ 28.2) รองลงมาเป็น 25-29 ปี (ร้อยละ 14.3) ประเภทยาเสพติดที่ใช้พบร้อยละ 95.2 เป็นยาบ้า สาเหตุการเสพ ส่วนใหญ่อยากรู้้อยากลอง

ตามนโยบายของรัฐบาล ได้ให้มีการปรับระบบส่งเสริม บำบัดฟื้นฟู ติดตาม ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ภายใต้ทิศทางนโยบายยาเสพติดโลก และการเปลี่ยนแปลงในระดับสากล ไปสู่การใช้หลักการสาธารณสุขและสิทธิมนุษยชน เน้นการดูแลสุขภาพและสังคม เป็นแนวทางปฏิบัติในการลดผลกระทบจากปัญหายาเสพติด ปรับมุมมองผู้เสพผู้ติดยาเสพติด คือ “ผู้ป่วย” ที่ต้องได้รับการรักษา ภายใต้หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง ทั่วถึง” คือเข้าใจบริบทและสาเหตุที่ทำให้เสพยาเสพติด รวมถึงครอบครัวของผู้เสพ โดยจะทำให้ผู้เสพหรือผู้ป่วยเข้าถึงการรักษา ทั้งนี้กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ การปรับระบบส่งเสริม บำบัดฟื้นฟู ติดตาม ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ของหน่วยงานในสังกัด ให้เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ

2. การดำเนินงานของพื้นที่ (ระดับจังหวัด)

1) จัดระบบบริการด้านยาและสารเสพติดตั้งแต่การป้องกัน บำบัดรักษาฟื้นฟู ติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัด และมาตรการเชิงรุก ในสถานบริการทุกแห่งของกระทรวงสาธารณสุข

1.1 การกำหนดและจัดตั้งศูนย์เพื่อการคัดกรองประจำอำเภอทุกอำเภอ และเครือข่ายการคัดกรองในระดับพื้นที่/ชุมชน

1.2 จัดให้มีระบบการค้นหาในชุมชน ตลอดจนพัฒนารูปแบบ/ระบบบริการคัดกรอง การบำบัดรักษา การติดตามและการส่งต่อ (ผู้ป่วยยาเสพติด สุรา บุหรี่) ในสถานบริการ และชุมชน

1.3 จัดระบบการติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา ประกอบด้วย 1) การติดตามทางการแพทย์ ได้แก่ จนท.สธ.ของโรงพยาบาลชุมชน (รพช.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และ 2) การติดตามเชิงสังคม ได้อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำชุมชน (ภายใต้กลไกประชารัฐ) เข้ามามีบทบาทร่วมในการติดตาม ดูแลช่วยเหลือการใช้ชีวิตในชุมชน ทั้งนี้กำหนดให้มีการดำเนินงานติดตามทั้ง 2 แนวทาง แบบคู่ขนาน

2) จัดระบบบริการบำบัดรักษา การติดตามฟื้นฟู ผู้เสพยาเสพติด บุหรี่ สุรา ตลอดจนการดูแลช่วยเหลือภายหลังผ่านการบำบัดรักษา การจัดตั้งศูนย์ประสานเพื่อการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

3) พัฒนาคุณภาพและนำเข้าสู่ข้อมูลการบำบัดรักษายาเสพติดในระบบข้อมูลยาเสพติดยาเสพติด (บสต.)

4) พัฒนาระบบการดำเนินงานยาเสพติดตามเกณฑ์มาตรฐานในระบบงานยาเสพติด และ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพระบบงานยาเสพติดด้านการบำบัดรักษา (HA ยาเสพติด) ได้แก่หน่วยบำบัดในระบบสมัครใจ (โรงพยาบาลแพร์ และโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง) ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

5) พัฒนาเครือข่าย แกนนำชุมชน โดยเน้นกลไกประชารัฐ มีบทบาทร่วมในการค้นหา คัดกรอง ผู้เสพยาเสพติด เข้าสู่กระบวนการบำบัด และการติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษาในชุมชน

6) พัฒนาองค์ความรู้บุคลากรตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้มีความพร้อมรองรับการพัฒนาบบบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติด ของรัฐบาล และของกระทรวงสาธารณสุข และ ในระดับ รพ.สต., รพช., และ รพท. ทุกแห่ง

7) ดำเนินมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดโดยจัดระบบบริการลดอันตรายจากยาเสพติด ในสถานพยาบาล การให้บริการเมทาโดนระยะยาวและบริการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm reduction)

8) กำกับดูแลมาตรฐานการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด ระบบต้องโทษ

9) ดำเนินการโครงการ TO BE NUMBER ONE

10) พัฒนารูปแบบการค้นหา ติดตาม ผู้ผ่านการบำบัด โดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ (พคอ.)

3. Essential Task

มาตรการดำเนินงานในพื้นที่	3 เดือน	6 เดือน	9 เดือน	12 เดือน
1. ด้านการส่งเสริมป้องกันไม่ เสพสารเสพติด 2. ด้านการคัดกรอง บำบัดฟื้นฟู ติดตามผู้ป่วยยาเสพติด อย่างมี คุณภาพมาตรฐาน ให้ครอบคลุม และทั่วถึง 3. การลดอันตรายจากการใช้ยา เสพติด (Harm Reduction) 4. กลไกการดำเนินงาน การ กำกับติดตามงานยาเสพติด	1. ดำเนินการโครงการ To Be Number One 2. ผนวกสร้างความรู้ให้ประชาชนและ เยาวชนเรื่องโทษของยาเสพติด 3. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา สถานประกอบการและ ชุมชนตามกลไกประชารัฐ 4. รพ.สต. รพช. รพท. ดำเนินการคัด กรอง บำบัดฟื้นฟูและติดตามผู้ป่วยยาเสพติด 5. การนำเข้าข้อมูลการบำบัดรักษายา เสพติดในฐานข้อมูล (บสต.)	1. กำกับ ดูแลมาตรฐาน ของหน่วย บริการ ภาครัฐเครือข่าย 2. รพ.สต. รพช. รพท. ดำเนินมาตรการ ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด 3. การนำเข้าข้อมูลการบำบัดรักษายา เสพติดในฐานข้อมูล (บสต.)	1. กำกับ ดูแลมาตรฐาน ของหน่วย บริการ ภาครัฐเครือข่าย 2. รพ.สต. รพช. รพท. ดำเนิน มาตรการลดอันตรายจากการใช้ยา เสพติด 3. การนำเข้าข้อมูลการ บำบัดรักษายาเสพติดในฐานข้อมูล (บสต.)	1. การนำเข้าข้อมูลการ บำบัดรักษายาเสพติดในฐานข้อมูล (บสต.) 2. รพ.สต. รพช. รพท. ดำเนิน มาตรการลดอันตรายจากการใช้ยา เสพติด 3. สถานพยาบาล/สถานฟื้นฟู สมรรถภาพยาเสพติดได้รับการ รับรองคุณภาพ
ผลการดำเนินงาน / ผลลัพธ์ที่ต้องการ	1. มี ดำเนินการโครงการ To Be Number One ส่งเสริม ป้องกัน ตาม กลไกประชารัฐอย่างต่อเนื่อง 2. ร้อยละ 100 ของสถานพยาบาลสังกัด กระทรวงสาธารณสุข ให้บริการคัดกรอง บำบัดรักษา ฟื้นฟู และติดตามผู้ป่วยยา เสพติด 3. ร้อยละ 80 ของการนำเข้าข้อมูลการ บำบัดรักษายาเสพติดในฐานข้อมูล (บสต.)	1. ร้อยละ 50 ของศูนย์ปรับเปลี่ยนฯ ศูนย์ฟื้นฟูฯ เรือนจำ มีการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข 2. ร้อยละ 50 ของสถานพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ให้บริการตาม มาตรฐานลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด 3. ร้อยละ 80 ของการนำเข้าข้อมูลการ บำบัดรักษายาเสพติดในฐานข้อมูล (บสต.) 4. ร้อยละ 100 สถานพยาบาล/สถานฟื้นฟู	1. ร้อยละ 50 ของศูนย์ ปรับเปลี่ยนฯ ศูนย์ฟื้นฟูฯ เรือนจำ จัดบริการตามมาตรฐานกระทรวง สาธารณสุข 2. ร้อยละ 80 ของสถานพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ให้บริการ ตามมาตรฐานลดอันตรายจากการ ใช้ยาเสพติด 3. ร้อยละ 90 ของการนำเข้า ข้อมูลการบำบัดรักษายาเสพติดใน	1. ร้อยละ 95 ของการนำเข้า ข้อมูลการบำบัดรักษายาเสพติดใน ฐานข้อมูล (บสต.) 2. ร้อยละ 90 ของสถานพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ให้บริการ ตามมาตรฐานลดอันตรายจากการ ใช้ยาเสพติด 3. ร้อยละ 90 ของผู้ป่วยยา เสพติดหยุดเสพต่อเนื่อง 3 เดือน หลังจำหน่าย

		สมรรถภาพยาเสพติด(ระบบสมัครใจ) ได้รับการรับรองคุณภาพ	ฐานข้อมูล (บสต.)	
--	--	--	------------------	--

4. ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดผลสำเร็จ (ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561)

ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดที่หยุดเสพต่อเนื่อง 3 เดือน หลังจำหน่ายจากการบำบัดรักษา

(3 Months Remission Rate) จังหวัดแพร่

ระหว่าง วันที่ 1 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2561

ชื่ออำเภอ	ระบบสมัครใจ			ระบบบังคับบำบัด			ระบบต้องโทษ			ทุกระบบ		
	ข้อมูลที่ 1	ข้อมูลที่ 2	%	ข้อมูลที่ 1	ข้อมูลที่ 2	%	ข้อมูลที่ 1	ข้อมูลที่ 2	%	ข้อมูลที่ 1	ข้อมูลที่ 2	%
เมืองแพร่	61	62	98.3	45	45	100	0	0	-	106	107	99.06
สูงเม่น	49	50	98	3	3	100	0	0	-	52	53	98.11
เด่นชัย	45	48	93.75	3	3	100	0	0	-	48	51	94.12
สอง	23	24	95.83	4	4	100	0	0	-	27	28	96.43
ร้องกวาง	36	37	97.3	0	0	-	0	0	-	36	37	97.3
ลอง	5	6	83.33	0	0	-	0	0	-	5	6	83.33
วังชิ้น	11	11	100	0	0	-	0	0	-	11	11	100
หนองม่วงไข่	9	10	90	2	2	100	0	0	-	11	12	91.67
รวม	239	248	96.37	57	57	100	0	0	-	296	305	97.04

5. สรุปประเด็นสำคัญที่เป็นความเสี่ยงต่อการทำให้การขับเคลื่อนนโยบายหรือการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ

(Key Risk Area/Key Risk Factor) ซึ่งได้จากการวินิจฉัย ประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากการตรวจติดตาม

สถานการณ์ด้านผู้เสพ / ผู้ติดยาเสพติดของจังหวัดแพร่ พบว่ายังมีการใช้ยาเสพติดทั้งรายใหม่ และนอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้สารทดแทนยาเสพติด เช่น บุหรี่ สุราและสารระเหยเพิ่มขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จ

1. มีระบบการบำบัดรักษาแบบสมัครใจผู้ป่วยนอก ในรูปแบบที่มีมาตรฐาน ผ่านการรับรองคุณภาพกระบวนการบำบัดรักษา ยาเสพติด (HA ยาเสพติด) ครบ 100% ตลอดจนมีการปรับกระบวนการบำบัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการใช้ สารเสพติด ของผู้เข้ารับการบำบัด
2. มีระบบการติดตามที่เป็นรูปธรรม มีกลไกการติดตามที่ชัดเจน ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายในการติดตามโดยความร่วมมือของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กลไกภาครัฐ
3. บุคลากรผู้ให้การบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นและสามารถประยุกต์ใช้ในกระบวนการบำบัดรักษาและติดตามฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด สุรา และบุหรี่
4. บุคลากรผู้รับผิดชอบงานยาเสพติดมีความสามัคคี ทำงานเป็นทีม ให้ความสำคัญกับการให้บริการ
5. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานระดับ สสจ. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและชมรมนักบำบัดฟื้นฟูผู้ใช้สารเสพติดแห่งประเทศไทย ด้านบริหารจัดการ และผู้ปฏิบัติงาน ระดับโรงพยาบาล (โรงพยาบาลแพร่) ได้รับรางวัลด้านวิชาการ (การบำบัดฟื้นฟู)

6. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา/อุปสรรค/ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่เสนอประสานหรือดำเนินการต่อ
นโยบาย แนวทางปฏิบัติ และการสนับสนุน ในการพัฒนาระบบและถ่ายโอนภารกิจการบำบัดฟื้นฟู ไม่สัมพันธ์กับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น (ภาระงาน จำนวนบุคลากร)	ควรมีการกำหนดกรอบโครงสร้างคุณสมบัติที่ชัดเจนสัมพันธ์กับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น	มีการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอนาคตที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดกรอบโครงสร้างงานยาเสพติดในแต่ละระดับ และสอดคล้องกับปริมาณงานที่ปฏิบัติจริงในแต่ละระดับ

7. ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย/ต่อส่วนกลาง/ต่อผู้บริหาร/ต่อระเบียบ กฎหมาย

การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอนาคต จึงควรดำเนินทุกมาตรการในเชิงรุก ตลอดจนเพิ่มการมีส่วนร่วมขององค์กรและภาคีต่างๆ รวมถึงสร้างรูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงบูรณาการ จะสามารถควบคุมปัญหายาเสพติดไม่ให้มีความรุนแรงและขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

8. นวัตกรรมที่สามารถเป็นแบบอย่าง (ถ้ามี)

1. การสร้างเครือข่ายชุมชน โดยเน้นกลไกประชารัฐ ในการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา โดยการจัดอบรมให้ความรู้อาสาสมัครในชุมชนให้มีความรู้ในกระบวนการติดตามดูแลช่วยเหลือด้านสังคม จิตใจ ผู้มีปัญหายาเสพติด และจัดทำสมุดบันทึกการติดตามสำหรับอาสาสมัคร กำหนดระยะเวลา รูปแบบการติดตามแบบคู่ขนานกับการติดตามในระบบของสถานบริการสาธารณสุข ส่งผลให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติดได้รับการติดตามอย่างต่อเนื่อง และใกล้ชิดในชุมชน
2. สถานพยาบาลในระบบสมัครใจ ผ่านการรับรองการประเมินรับรองคุณภาพสถานบำบัดรักษายาเสพติด (Hospital Accreditation) ครบทั้ง 8 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 100
3. พัฒนารูปแบบการค้นหา ติดตาม ผู้ผ่านการบำบัด โดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ (พชอ.)

ผู้รายงาน 1. นายปกรณ์ วชิรศักดิ์กุล

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ (สสจ.แพร่)

วัน/เดือน/ปี 7 กุมภาพันธ์ 2561

โทร 08.1951.4115 e-mail pkjob53@hotmail.com

2. นายปราโมทย์ มังกรณ

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (รพ.แพร่)

วัน/เดือน/ปี 7 กุมภาพันธ์ 2561

โทร 08.1881.7599 e-mail dragon_mote@hotmail.com